

γιαλοπαπαρούνα ἡ, Κέρκ. (Κασσιόπ.)

³Ἐκ τῶν οὖσ. γιαλὸς καὶ παπαρόυρα.

Τὸ φυτὸν Γλαύκιον τὸ ξενθὸν (*Glaucium flavum*), τῆς οἰκογ. τῶν Μηκωνιδῶν (Papaveraceae). Συνών. ἀγριόδεντρο 2, ἀγριοφάσον λιά, γιαλοπίκρα, μαγιασιλόχορτο.

γιαλόπαπια ή, Θράκη (Ραιδεστ.) — X. Χατζησαρ. — A. Κανέλλ., Πτην. Ἑλλάδ. 145.

'Ex τῶν οὖσ. γιαλὸς καὶ πάπια.

Τὸ πτηνὸν Φαλακροκόραξ τοῦ Ἀριστοτέλους (Phalacrocorax aristotelis desmarestii), τῆς οίκου. τῶν Φαλακροκορακιδῶν (Phalacrocoracidae). Συνάν. ἀγιούταλος, αἴθα, βούτακίνα, βούταναροιά, βούτη-
χτάροι, βούτηχτάρι, βούτηχτής Α2, βού-
τοπούλλι, βοῦτος 2, ζαροπαπί, καλικα-
τζοῦ, καρακούσι, θαλασσοκόρακας, κα-
ραμπατάκα, καρκαμπατάκι, καρκατζού-
να, λούφα, νεροπονλλακίδα, νερόκοττα,
σφυτα, πούλλα τῆς θάλασσας.

γιαλοπερίγιαλο τό, Κάρπ. Κάσ. — Λεξ. Βλαστ. 313
γιαλοπερίαλο Κάρπ.

*'Ex τῶν οὐσ. γιαλὸς καὶ περιγιάλι, παρὰ τὸ
ὄπ. καὶ περιάλι.*

Τὸ παράλιον μέρος ἔνθ' ἀν.: Ἄσμ.
Καὶ παραγγέλλου τῷ βαρκῷ νὰ περισυναχτοῦσι,
εἰς τὰ γιαλοπερίαλα νὰ ξεχειμωνιαστοῦσι
Κάρπ.

γιαλοπετεινός δ, Ἀντίπαρ. Ἰων. (Κρήν.) Καρ. (Ἀλι-
χαρνασσ.) γιαλοπέτεινος "Ανδρ. γιαλοπέτ' νος "Ανδρ. γιαλ-
-λοπετεινός Κῶς (Πυλ.) Ούδ. γιαλοπέτ' νο "Ανδρ. (Κόρθ.)
Ἐκ τῶν οὐσ. γιαλός καὶ πετεινός.

1) Τὸ πτηνὸν Ἐποψ ὁ κοινὸς (Upupa epops), τῆς οἰκογένειας Ἐποπιδῶν (Upupidae) ἐνθ' ἀν.: Ἐπαιξα ἔνα γιαλοπέτ' νο (ἐπαιξα = ἐσκότωσα) Κόρθ. || Ἀσμ.

Μοιάζεις τοῦ γιαλ-λοπετεινοῦ μὲ τὸν ἐγωισμό σου Πυλ. Συνών. ἀγριοκόρος 1, ἀγριοκόρος 2, ἀγριοκότος, ἀγριοπάντας, ἀγριοπετεινός, ἀλεκτοράκι τῆς ὁσίας (βούνοῦ), ἀλεκτόρι τῆς ὁσίας (βούνοῦ), γούζιός, ἔποπας, κατσουλοπετείναρο, κουκλοπετεινός, κουτσαλοχτεράκι, μπαμτζέλι, μπούμιτσας, ξυλοκόρος, ξυλοκότας, παρδαλόφτερος, παρδαλέχτορας, πετεινάρι, ποῦπος, πούποντάς, πουπούξιος. 2) Ἀλέκτωρ μὲ μονὸ λειρὶ "Ανδρ. β) Μικρὸς καὶ ἀτροφικὸς ἀλέκτωρ "Ανδρ. (Κόρθ.)

γιαλοπίκρα ἡ, Εὕβ. — Χελδρ. - Μηλιαρ., Δημ. δνόμ.
φυτ. ἡ γιαλόπικρο τό, Π. Γεννάδ. 223 — Λεξ. Βλαστ. 468.

Ἐκ τῶν οὐσ. γιαλός καὶ πίκρα. Ὁ τύπ. γιαλόπικρο ἀναλογικ. πρὸς τὰ λοιπὰ οὐδ. σύνθ. δύνματα φυτῶν.

Για λοπαπαρούντα, τὸ δὲ πι. βλ., ἔνθετόν

γιαλοπούλι τό, Βιθυν. Παξ. Σῦρ. — Σ. Πασαγιάνν
, Αντίλ. 67 *γιαλουπούλι*; Λέσβ. (Μανταμᾶδ.)

¹Ἐκ τῶν οὐσ. γιαλὸς καὶ πουλλός.

1) Τὸ πτηνὸν Ἀλκυῶν ἡ λασίξ (*Alcedo hispida*), τῆς οἰκογ. τῶν Ἀλκυονιδῶν (*Alcedinidae*) ἔνθ' ἀν.: *Tὸ γιαλούπούλλῳ* τ' ἡς ἀκρογιαλιᾶς εἶνι αὐτός! (ἐπὶ πολυταξιδεμένων) Μανταμᾶδ. || Ποίημ.

Φτεροκοποῦνε τὴ σπηλιὰ γαλάζια γιαλοπούλια
 Σ. Πασαγιάνν. ἐνθ' ἀν. Συνών. βασιλάκης, βασιλά-
 κι, βασιλάκικο, βασιλάκος, βασίλι, βα-
 σιλισκάδι, βασιλοπούλι, γιαλοδρόμος,
 θαλασσοχαραχτίδα, μαρτίνι, μπιρκιπί-
 λι τῆς θάλασσας, νεροπούλι, σαρδελο-
 φάγος, τσιμπολόγος, ψαρολόγι, ψαρο-
 πούλι, ψαροφάγος. 2) Τὸ πτηνὸν Φαλακροκόραξ δέ
 μέλας (*Phalacrocorax carbo*), τῆς οἰκογ. τῶν Φαλακρο-
 κορακιδῶν (*Phalacrocoracidae*). Συνών. εἰς λ. γιαλό-
 παπιά.

γιαλόπουτσος, ὁ, Ἐρεικ. Ἡπ. (Πάργ.) Κέρκ. Μχ-
θράκ. Ὁθων. Παξ. Πελοπν.

Τὸ θαλάσσιον ζῶον Ὀλοθούριος ὁ ψῶλος (*Holothurius psolus*), τῆς οἰκογ. τῶν Ἐχινοδέρμων (*Echinodermi*) ἔνθατόν τοι εἶναι. Δόλωσε τὰ παραγάδια σου μὲν γιαλόποντσο καὶ θὰ δῆτας πόσα φάροια θὰ πιάκης! Ἔρεικ. Συνών. βλ. εἰς λ. γιαλόποντσος 1β.

γιαλός ὁ, κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Ίνέπ. "Οφ.
Τραπ. κ.ά.) γιαλ-λός Ρόδ. γιαλ-λός Ρόδ. ἵαλός Νάξ. (Άπι-
ρωνθ.) Προπ. (Μαρμαρ.) γιαλὲ Τσακων. ζαλός Κάλυμν. για-
λὸ τό, Καλαβρ. (Μπόβ.) Μεγίστ. Νάξ. Πόντ. ("Οφ.) γιαλός
Καλαβρ. (Μπόβ.) Γεν. ἐν. τοῦ γιαοῦ Τσακων.

Τὸ Βυζαντίον. για λόγος, τὸ διπλόν. ἐκ τοῦ δρόμου. αὶ για λόγος

1) Ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν ἀμμώδης συνήθως ἡ τεχνητῶς ἐστρωμένη περιοχή, ἀκτή, παραλία κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. ("Οφ. Τραπ. κ.ά.) Τσακων. (Χαβουτσ.): Πᾶμ περίπατο 'ς τὸ γιαλό. Τὴν Κυριακὴν ὁ κόσμος κατεβαίνει 'ς τὸ γιαλό. Φέρανε ψάρια 'ς τὸ γιαλό κοιν. Βρῆκα καμπόσος ξύλα πεταμένα 'ς τὸ γιαλό καὶ τὰ μάζωξα Πελοπν. (Κορών.) 'Αγγαντεύον τὰ καράβια 'ς τοὺς γιαλὸς Θεσσ. ('Ανατ.) Οὐ πατέροις-ουμ πάει σήμερα 'ς τοὺς γιαλὸς νὰ φέρῃ κάνα ψάρ' Εῦβ. (Ψαχν.) 'Επορπάτ'να 'ς σὸς γιαλὸν Τραπ. 'Σ τὰν ἄκρα τὸ γιαλὲ Χαβουτσ. || Φρ. Πάω γιαλό (κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς) κοιν. Πήγαινε τοῦ γιαλοῦ γιαλοῦ 'Ερεικ. 'Η φρ. ἥδη παρὰ Trinchera, Syll. Gr. membran. σ. 209 (ἔτ. 1159): «ὑπάγει τὸν γιαλὸν γιαλόν». "Επιασε τὸ γιαλὸν γιαλὸν κ' ἔφτασε 'ς τοῦ Πολύδωρον Πελοπν. (Τρίκκ.) Οἱ τόννοι ταξιδεύουντε γιαλὸν γιαλὸν Εῦβ. (Χαλκ.) Μὴ βῆμι κὶ πονλὺ γιαλὸν κὶ σύρ' ἡ βάρκος Σκόπ. "Ελα γιαλό (κατεύθυνε τὸ σκάφος πρὸς τὴν παραλίαν, ναυτ. δρος) κοιν. Βάστα γιαλό (συνών. μὲ τὴν προηγ., ναυτ. δρος) 'Αστυπ. Πάτμ. 'Ορτσάρω γιαλό (κατευθύνω τὸ σκάφος πρὸς τὴν παραλίαν, ναυτ. δρος) Λεξ. Βλαστ. 306 Τὸν ἔφερε γιαλὸν γιαλὸν (τὸν ἔπεισε) Πελοπν. (Μάν.) "Ελα τὸ γιαλὸν γιαλὸν (συμφώνησε, ἐπὶ τέλους) Θράκ. Τώρα ἥρτεγ- γιαλό (τώρα, ἐπὶ τέλους, συνεφώνησε) Χίος (Πισπιλ.) Δέιπνοι ἔπαιρον κουβέντα, ἀλλὰ πές, πές, ὁ ἀδερφός του τὸν ἔφερε γιαλὸν γιαλὸν πολλαχ. "Ισια γιαλός μὲ τὴν θάλασσα (ἐπὶ ἀδίκου συμψήφισμοῦ λογαριασμῶν) Κάρπ. "Ισα καράβι, ίσα γιαλό (ἐπὶ ισοζυγίου) Θήρ. 'Ακόμα τὸ κολοκύθι εἰν' 'ς τὸ γιαλό (ἡ ὑπόθεσις ἐκκρεμεῖ, ἀπὸ τῆς ζηρᾶς κολοκύνθης τῆς χρησιμοποιουμένης ὑπὸ τῶν ἀλιέων ὡς σημεῖον ποντίσεως καὶ διὰ τὴν συγκράτησιν τῶν δικτύων) 'Ιων. (Κρήν.) || Παροιμ.

"Οποιος θέλει τά γιαλότα γιαλό, | 'σ τὸ γιαλὸν θενὰ καθίσῃ
(ό επιδιώκων τὴν ἐπιτυχίαν σκοποῦ τινος λαμβάνει τὰ κα-
τάλληλα μέτρα) Ζάκ. Πρβ. εἰς λ. ἀκρογιαλό, ἀκρογιαλό, ἀκρο-
γιαλό, γιαλό, γιαλό, γιαλό! (προτροπή εἰς
πλούτορον ἡ γενικότερον ἐπιχειροῦντα τι, διὰ νὰ εἶναι
προσεκτικός) Θεσσ. (Τρίκερ.) || *Ἀσμ.

Γιαλό γιαλό πηγαίναμε | κι δῆλο γιὰ σένα λέγαμε
Γιαλό νὰ πᾶς, γιαλό νὰ ρθῆς, | τὰ λόγια μου νὰ θυμηθῆς
κοιν.

Τοῦ γιαλοῦ ποὺ πάτε τί γυρεύετε;
Βλέπουμε καράβια ποὺ ἀρμενίζουνε
Ἐφετικ.

Δύο χρόνους περπατοῦσα τὸ γιαλὸν γιαλό
κι ἄλλους δύο τριγυροῦσα τὸ βουνὸν βουνὸν
"Ηπ.

Κάτω 'σ τὸ γιαλό, κάτω 'σ τὸ περιγιάλι
πλέναν Χιώτισσες, πλέναν παππαδοπούλες
κοιν.

Κάτω 'σ τὸ γιαλό, κάτω 'σ τὸ περιγιάλι
έχορεύοντες σαρανταδύο κοπέλες

Προπ. (Μαρμαρ.)

Κάτω 'σ τὸ γιαλό, 'σ τὸν ἄμμο | κάρουν τὰ καβούρια γάμο
πολλαχ.

'Σ τὸ ἀκρογιάλι τοῦ γιαλοῦ ἡ ἀγάπη μου κοιμᾶται,
παρακαλῶ σας, κύματα, νὰ μὴ μου τὴν ξυπνᾶτε
Ψαρ.

Πάμενέ με 'σ τὸ γιαλό, νὰ σὲ πνίξω, νὰ γελῶ
Χίος (Βροντ.) || Ποίημ.

Τρέχουν ἀρματα χιλιάδες
σὰν τὸ κῦμα 'σ τὸ γιαλό

Α. Σολωμ., 16. Συνάν. βλ. εἰς λ. ἀκρογιαλό.

'Η λ. καὶ ως τοπων. ὑπὸ τύπ. Γιαλός "Ανδρ. Εὖβ. ("Ο-
ξύλιθ.) Θράκ. (Αὐδημ. Σηλυβρ.) Κύπρ. Μέγαρ. Μεγίστ.
Πελοπν. (Βούρβουρ. Γύθ.) Σίφν. Σκύρ. Στερελλ. (Αι-
τωλ.) Σύμ. Γιαλέ Τσακων. (Πραστ.) Γιαλέ τοῦ Τεροῦ
(=γιαλός τοῦ Τυροῦ) Τσακων. (Πραστ.) Γιαλό τοῦ Βούα
Καλαβρ. Γιαλό τοῦ Κορτοφονού Καλαβρ. (Γαλλικ.) Για-
λοῦ Χωράφι Κάρπ. (Μεσοχώρ.) "Ασπρος Γιαλός 'Ιθάκ. Κε-
φαλλ. Τήν. (Ιστέρν.) Διγό Γιαλοί Σύμ. Κάμπος τοῦ Γιαλοῦ
Σύμ. Κάτ' Γιαλός Βιθυν. Ψαρ. Κάτω Γιαλός Χίος Μακρύ-
γιαλός Κρήτ. Μακρύς Γιαλός Κάρπ. (Μεσοχώρ.) Λέσβ. (Μυ-
τιλήν.) Μέγα Γιαλός Κάρπ. Σκίαθ. Σύρ. Μεγάλος Γιαλός
'Ιων. (Φώκ.) Σκίαθ. Μικρός Γιαλός 'Ιων. (Φώκ.) Κάρπ.
(Έλαυμπ.) 'Οβρός Γιαλός Κρήτ. (Σφακ.) Πέρα Γιαλτός
'Αστυπ. Πέρα 'γαλός 'Ιναρ. (Εὔδηλ.) Πισινός Γιαλός
Κύθηρ. Πλατύ Γιαλός Μύκ. Σίφν. Πλατύς Γιαλός Εὖβ.
τοῦ Ρουσσούμ' οὐ Γιαλός 'Αλόνν. Σιφναίκος Γιαλός
'Αντίπαρ. Σ'κιὰ δοὺ Γιαλό Σαμοθρ. τοῦ Τάβλα δ Γιαλός
Νίσυρ. τοῦ Ταρσανᾶ δ Γιαλός Σύμ. τοῦ Τζώρτζ' οὐ
Γιαλός 'Αλόνν. Β) "Οχθη λίμνης, ποταμοῦ πολλαχ.: Εἶχε
σαράντα σπηλιές κάτω καὶ ἔβγαζε ἀγιάσμα ἀπομέσα
ἀπὸ τὴν γῆ 'σ τὸ γιαλό (ἐκ διηγ.). Βιθυν. (Απολλων.)
Καθόταν 'σ τὸ γιαλό κ' ἔειχε κι τὰ πράτα 'σ τὸν
ῆσκιον 'σ τὰ πλατάνια Θεσσ. (Μεσοχώρ.) Μὰ πᾶμ' 'σ τὸ
γιαλέ 'σ τὸν ποταμό (θὰ πᾶμε στὶς δύθες τοῦ ποταμοῦ) Τσα-
κων. (Χαβουτσ.) || *Ἀσμ.

Σαράντα μαστορόπουλα κ' ἔξηνταδυὸ μαστόροι
γιοφύρι χτίζουν 'σ τὸ γιαλό, 'σ τῆς "Αρτας τὸ ποτάμι
Εὖβ. (Γαλτσ.) γ) 'Η ἀγορά, ως εύρισκομένη πλησίον τῆς
παραλίας Μεγίστ. Πόντ. ("Οφ.): 'Σ τὸ γιαλό πουλοῦν ξύλα

Μεγίστ. "Αντα πάγω'ς τὸ γιαλό, διτι θέλεις φέρω σε "Οφ.
|| *Ἀσμ.

'Ασκέρια νύφης τσαὶ γαμπροῦ ἀφ' τὸ γιαλό περνοῦσαν
τοῦ ἐστράφτασιν τὰ ροῦχα τους, καλέ, σὰν περπατοῦσαν

Μεγίστ. δ) Τόπος διαχειμάσεως τῶν ποιμνίων (ώς εύρι-
σκόμενος πλησίον τῆς ἀκτῆς συνήθως) Κρήτ. Συνάν. κι ε-
μι α δ ει δ. ε) 'Ο ἀνεμος δ ὅποιος πνέει ἀπὸ τὸν Θερμαϊκὸν
κόλπον Θεσσ. (Καρυά). στ) 'Τπὸ τύπ. ἀφάνα τοῦ γιαλοῦ,
τὸ φυτὸν Κιχώριον τὸ ἀκανθῶδες (Cichorium spinosum),
τῆς οίκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae) Κεφαλλ. Συνάν.
βλ. εἰς λ. γιαλό στοιβή. ζ) 'Τπὸ τύπ. κρινάκι τοῦ
γιαλοῦ, τὸ φυτὸν Παγκράτιον τὸ παράλιον (Pancratium
maritimum), τῆς οίκογ. τῶν 'Αμαρυλλιδῶν (Amaryllidaceae)
Συνάν. κρινάκι τοῦ γιαλοῦ, τὸ φυτὸν Κιχώριον τὸ ἀκανθῶδες (Cichorium
spinosum), τῆς οίκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae) Πελοπν.
(Γαργαλ.) 2) 'Η πρὸς τὴν ἀκτὴν ἀβαθῆς πε-
ριοχὴ τῆς θαλάσσης κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ.
(Οφ. Τραπ. κ.ά.) Τσακων.: 'Σ τὸ γιαλό εἶναι πολλὲς βάρ-
κες καὶ καΐκια κοιν. Ψάρια τοῦ γιαλοῦ (τὰ διαιτώμενα παρὰ
τὰς ἀκτὰς) σύνηθ. 'Η σπέρκα τοῦ γιαλοῦ εἶναι πιὸ σκούρα
Τῆν. (Ιστέρν.) Τὰ καΐκια εἶναι γιαλό φουνταρισμένα Σκίαθ.
'Ο γιαλός ἔχει σήμερα πολλὴ θάλασσα Πελοπν. Πῆγα τὰ
ζὰ κι τὰ κουλιούμπτσα 'σ τὸ γιαλό Εὖβ. ("Ακρ.) Τ' ἀφ-φά-
λιμ βού θὰ κοπῆ 'ὰ τὸ πάρη ἡ μάννα, 'ὰ πά' τὸ φίξη 'σ τὸ
ζαλό, νὰ γίνη τὸ παιὶ σφουγγαρᾶς Κάλυμν. 'Ερροῦξεν 'σ
σὸ γιαλὸν κ' ἐφουρκίεν (ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνί-
γη) Τραπ. || Φρ. Ρίχνω 'σ τὸ γιαλό (καθελκύω σκάφος,
ναυτ. δρος) κοιν. Γίνομαι γιαλός (πλημμυρῶ· ἐπὶ οἰκιῶν)
ἐνιαχ. "Αφ'σι τ' γανέλα ἀν'χτὴ κ' ἔγινι τὸ σπίτ' γιαλός
(κανέλα = κρουνός, κάνοντα) Εὖβ. ("Ακρ. Ψαχν. κ.ά.)
Τρέχη 'η σκιπή, κι ἀμα βρέξε', θὰ γίνη' γιαλός τοὺ σπίτ'
αὐτόθ. Τοὺ λάδ' χύν' do ἀπόξου τσὶ γίν' τσι γιαλός τοὺ κα-
τώρ' Λέσβ. (Μόλυβ.) Πλημμύρ'σι τὸν κατώνι, πέταξ' νιὰ
κουλέτρα κι γίνη' κι γιαλός (κουλέτρα = χολέτρα, ίδρορρόη)
Εὖβ. (Στρόπον.) Τοὺ χιόν' ἔγινη γιαλός (ἔλειωσε, ἔγινε
νερδ) "Ηπ. Εἶναι γιαλός (= εἶναι γεμάτον κάτι ἀπὸ ἀκαθαρ-
σίες καὶ ἀχρηστα γενικῶς πράγματα, ἀπὸ τὸ γεγονός διτι ἡ
πλησίον τῆς ἀκτῆς θαλασσία περιοχὴ ἀποτελεῖ συνήθως
πρόχειρον τόπον διὰ τὴν ἀπόρριψιν ἀπορρίμματων τῶν πα-
ραλίων κατοίκων ἡ ἐκβράζονται ἐκεῖ τὰ ἀπορρίμματα ἀπὸ
τὰ διερχόμενα πλοῖα) Τῆλ. Σώθηκε ὁ γιαλός (έτελείωσε
κάτι, ἐπὶ πράγματος ἡ ὑποθέσεως) πολλαχ. Θέλ' σ πάλε λε-
φτά; ἀμ' σώθηκε οὐ γιαλός Εὖβ. ("Ακρ.) Φτάνει πιά, σώθηκε
ὁ γιαλός! Προπ. (Κύζ.) || Παροιμ. "Ερροῦξε μιὰ πέτρα 'σ τὸ
γιαλό κ' ἔκαμένε μπλούμ! (ἐπὶ τῶν κομπαζόντων δι' ἀσή-
μαντον κατόρθωμα) Χίος "Αροιξε μέσ' 'σ τὸ γιαλό μιὰ
τρύπα (συνάν. μὲ τὴν προηγουμ.) Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.)
Λέσβ. κ.ά. Συνάν. "Ε κα με μιὰ τρύπα 'σ τὸ νερό.

Κάμε τὸ καλό | καὶ φίξη τοῦ στὸ γιαλό^(αἱ καλαὶ πράξεις πρέπει νὰ γίνωνται ἀνυστεροβούλως) κοιν.

Ψάρια 'σ τὸ γιαλό, | χίλιας τὸν παρᾶ^(αἱ ἀβέβαιοι ὑποσχέσεις οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχουν) Μεγίστ.

Ψάρια μέσ' ἀπ' τὸ γιαλό | σσα θέλεις σοῦ πουλῶ

(συνάν. μὲ τὴν προηγουμ.) Λέσβ. "Αναψ' ὁ γιαλός
καὶ κάηκαν τὰ ψάρια (ἐπὶ μεγάλης ἀλλ' ἀδικαιολογήτου καὶ
ἀνωφελοῦς ὄργης) Πελοπν. ("Αρκαδ.) 'Η παροιμ. εἰς πα-
ραλλαγ. κ.ά. Τό βγαλε ἀπὸ τὸ βάτο τοῦ γιαλοῦ (ἐπὶ ὑποθέ-
σεως ἡ πράγματος τὸ ὅποιον ἐθεωρεῖτο ως ἀπολεσθὲν καὶ
ἀνεκτήθη τὴν τελευταίαν στιγμὴν) Κρήτ. 'Αναγέρει τὸ

γιαλός

— 81 —

γιαλοτρίφυλλο

βάτο τοῦ γιαλοῦ (ἐπὶ πολυμηχάνου καὶ ραδιούργου) Κρήτ. ||
"Ασμ.

Τώρα βγαίνει τὸ φεγγάρι σιγαλὰ 'ς τὸν οὐρανὸν
σὰ δὴν ἔρημη βαρκούλα ὅπου πάει γιαλό γιαλό.
Κεφαλλ.

Τὸν γιαλό γιαλό | ψαράκια κυνηγῶ
Λῆμν.

Ἄλλο σοῦ τό 'πα, Μαριετίνα, 'ς τὸ γιαλό μὴ κατεβῆς;
Ο γιαλός κάνει φουρτούνα, θὰ σὲ πάρῃ νὰ πνιγῆς
Κεφαλλ.

Ρίξε μιὰ βέτρα 'ς τὸ 'ιαλό, | κι ἀ δὲ βραχῆ, δὲ σ' ἀγαπῶ
Νάξ. (Απύρανθ.)

Δὲν εἰν' γιαλός, γιὰ νὰ πνιγῶ, γκρεμιός, νὰ πάγ' νὰ
πέσω;

Προπ. (Μηχαν.)

Μέσ' σὲ καράβια τοῦ γιαλοῦ, μέσ' σ' ἀγαθὸς λιμνῶνα,
σὲ παναθήνη' ὀλόζωνση μιὰ κόρη ἀκκουμπημένη
Κύπρ.

Σ' ἔναμι περιθαλάσσιον κάτω τοὺς κατεβάζοντα,
κείνην τὴν ὥρα 'ς τὸ γιαλό-λιδὸν νὰ π-πέσουν τοὺς βιάζοντα
Ρόδ.

"Εα, ὑπερ τοῦ γιαοῦ | τσαὶ δροσιὰ τοῦ Μαλεβοῦ,
τσαὶ γλυκὰ ἀπομπάτσε νι, | τὰν ἡμέραν ξυπνητσέ νιν
(ἔλλα, ὑπερ τοῦ γιαλοῦ... καὶ γλυκὰ ἀποκοίμισέ το, τὴν ἡμέρα
ξύπνησέ το· βαυκάλ.) Τσακων. Πβ. εἰς λ., ἀ πομπα-
λα ἢ χον. Β) 'Υπὸ τύπ. Τοῦ γιαλοῦ, ἡ ἕορτὴ τῆς Μεταμορ-
φώσεως τοῦ Σωτῆρος (6 Αύγουστου) Θράκ. (Μαϊστρ.) :
Τοῦ Γιαλοῦ πηγαίνοντα' 'ς τὴν θάλασσα γιὰ κολύμπι'. γ) 'Υπὸ
τύπ. "Αι-Γιαλός, ἡ ἕορτὴ τοῦ Αγίου Πνεύματος, κατὰ τὴν
ὅποιαν οἱ κάτοικοι τῆς νήσου κατέρχονται εἰς τὰ παράλια
καὶ ἕορτάζουν μὲ ἀγωνίσματα, κολύμβησιν κ.τ.τ. Κύπρ.
Συνών. κατακλυνόμενος. 3) 'Η θάλασσα γενεικῶς πολλαχ.
καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) : "Εχει καράβια 'ς τὸ γιαλό καὶ γι'
αὐτὸν εἶναι συλλογισμένος πολλαχ. Γιὰ τίρα ἐκεῖ βαθὺα 'ς
τὸ γιαλό ἔνα βαπτόμενο μόλις φαίνεται Πελοπν. (Κορών.)
"Στραπή, βρουντή 'ς τοὺς οὐρανούς, | παστραβίτσις 'ς τοὺς γιαλούς
(παστραβίτσις = ἀκροχορδόνες· ἔξι ἐπωδ.) Θεσσ. (Μελιβ.) ||
Παροιμ. 'Απεδῶ γιαλός καὶ ἀπεκεῖ γιαλός καὶ ποῦ νὰ πέσω
νὰ πνιγῶ; (ἐπὶ τῶν εὑρισκομένων πρὸ σκληροῦ διλήμματος)
Χίος

Τα' ὡ νερὸν τζαὶ τδεῖ γιαλός | τδαὶ ποῦ νὰ π-πέσω νὰ
πνι'ω;

(συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Χίος (Πίσπιλ.).

'Ἐπὰ 'ιαλός καὶ ἐκεῖ 'ιαλός | καὶ ποῦ νὰ πέσω νὰ πνι'ω;
(συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Νάξ. (Απύρανθ.) Συνών.
Μπρόδες γκρεμός καὶ πίσω ρέμα.

'Απ' τὴν Τυρ'νη ὡς τῷ Βαγιώ | ἡ ἀραχνὶα εἶναι 'τὸ γιαλό^{ἀραχνὶα = διάβολος} κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ποὺ με-
σολαβεῖ ἀπὸ τὴν Κυριακὴν τῆς Τυροφάγου μέχρι τῆς Κυρια-
κῆς τῶν Βαΐων τὰ ψάρια δὲν τσιμποῦν στὰ ἀγκίστρια καὶ δὲν
πιάνονται στὰ δίκτυα, ίσως ἐπειδὴ ἀλλάζουν τόπον διαμονῆς
διὰ νὰ γεννήσουν ἡ δι' ἄλλον λόγον) Μόκ. 'Ο γιαλό γελάει
όλω (ἡ θάλασσα ἔξαπατά τοὺς πάντας) Μπόβ. || Γνωμ. "Αμα
κλαίει πολλὰ ὁ γιαλός, γιὰ νερά, γιὰ μέρα (ὅταν, καίτοι φαί-
νεται γαληνιαία ἡ θάλασσα, ἀκούεται θόρυβος ἀπὸ τὸ βάθος
τοῦ ὄρεζοντος, προμηνύεται ἡ βροχὴ ἡ ἀνεμος) Κύπρ. "Αμα
βροντάη ὁ γιαλός, θ' ἀλλάξῃ ὁ καιρὸς Πελοπν. (Κορών.) 'Η
σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Θεόφρ., Σημ. 29 «Ἀκταὶ βιῶσαι καὶ
αἴγιαλός ἡχῶν ἀνεμώδης» καὶ 'Αράτ., Φαινόμ. 902-910
«Σῆμα δέ τοι ἀνέμοιο... | καὶ μακρὸν ἐπ' αἴγιαλοι βιόωντες, |
ἀκταὶ τ' εἰνάλιοι, ὅπότε εῦδιοι ἡχήσσαι | γίγνονται». Μπρόδες

πίσω τ' ἄι-Λιός πέτρα πιάνεις 'ς τὸ γιαλό (μεταξὺ τοῦ δευ-
τέρου καὶ τοῦ τρίτου δεκαχιμέρου τοῦ Ιουλίου εἶναι ἡ θά-
λασσα ἡρεμος καὶ διὰ τοῦτο κατάλληλος διὰ τοὺς λουομέ-
νους) Πελοπν. ("Αρν. Ζελίν.)

'Η σουσουνάρα 'ς τὸ γιαλό τσαὶ τὸ κατσί 'ς τὸ φοῦρο
(ἡ σουσουνάρα = τὸ ούρανον τόξον, κατσί = ἡ γάττα.
Θεωρεῖται προμήνυμα κακοκαιρίας ἡ ἐμφάνισις τοῦ ούρα-
νου τόξου εἰς τὸ βάθος τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, διότε
καὶ ἡ γάττα ἀναζητεῖ τὴν προστασίαν της εἰς τὸν φοῦρον)
Πελοπν. (Ξεχώρ.) || "Ασμ.

Τρεῖς περιδικοῦλες κάθονται 'ς τὸν "Ελυμπο 'ς τὴν ράχη,
ἡ μιὰ τηράει κατ' τὸ γιαλό καὶ ἄλλη κατὰ τὴν Λάρ' σα
Μακεδ. ("Ολυμπ.)

'Άλλοιμον τὰ πάθη μου, κανεὶς νὰ μὴ δὰ πάθῃ,
οὔτε καράβι 'ς τὸ γιαλό οὔτε πονλλὶ 'ς τὰ δάση
Κεφαλλ.

'Ω ἀρφανέ, πεδάρφανε ἀπὸ μάντα καὶ κύρη,
σὰ δὸ καράβι 'ς τὸ γιαλό χωρὶς καραβοκύρη
Θήρ.

Τὴν μιὰν ἐπῆρεν ὁ γιαλός, τὴν ἄλλη τὸ καράβι,
καὶ ἐγὼ τὸ κακορρίζικο 'ς τὴν γόχη τσῆ καμάρας
Κρήτ. ("Αγιος Βασίλ.)

Ψάρενε ψάρια 'ς τὸ γιαλό καὶ τὸν καιρὸ μὴ χάρης,
γιατὶ μ' ὀνείρατα πολλὰ τσῆ πείνας θὰ πεθάνης

Χίος. Β) 'Υπὸ τύπ. ἀχιλώνα τ' γιαλοῦ, ἡ θαλασσία χελώνη
Σαμοθρ. γ) 'Υπὸ τύπ. κατσί τοῦ γιαλοῦ, τὸ πτηνὸν γλάρος
(ἐπειδὴ ὀρέγεται τὰ ψάρια ὅπως ἡ γάττα) Μέγαρ. δ) 'Υπὸ
τύπ. κόρη τοῦ γιαλοῦ, τὸ συγγενὲς πρὸς τὸν ἀστακὸν ζῶν
Σκύλλαρος ὁ εὐρύς (Scyllarus latus) 'Αστυπ. 4) 'Η λίμνη
Βιθυν. (Πιστίκοχ.) Θεσσ. (Σταυρ.) Μακεδ. (Πεθελιν.) :

"Α πάμι 'ς τοῦ γιαλὸν νὰ κόψουμε καλάμια. 5) Τὰ παρὰ
τὸ πλευρὸν τοῦ κωπηλατοῦντος καὶ πρὸς τὰ δύο μέρη τῆς
λέμβου σανιδώματα, ὅπου τοποθετοῦνται προσωρινῶς οἱ ἀλι-
ευόμενοι ἰχθύες 'Αντίπαξ. 'Ερεικ. Καστ. Κέρκ. Κύθν. Λευκ.
Μεγανήσ. Μῆλ. 'Οθων. Παξ. Στερελλ. (Λουτρ. Σπάρτ.)
κ.ά.: 'Ἐπιάσαμε τόσα πολλὰ ψάρια π' ἐγερίσαν οἱ γιαλοὶ
τσῆ βάρκας καὶ ἀπὸ τοὺς δύο βάθες Μῆλ. Μὲ τὴν βαρκούλιτσα
τοὺς ἵσια μὲ τοὺς γιαλοὺς ἀλατρεύει τὴν θάλασσα ὁ Λάκης
ὁ Πιστόλης (ἀλατρεύει = ὀργάνει, διαπλέει) 'Ερεικ.

γιαλοσερίδα ἡ, ἐνιαχ. γιαλοσερίδα Ρόδ.

'Εκ τῶν οὐσ. γιαλὸς καὶ σερίδα.

Τὸ φυτὸν Κιχώριον τὸ ἀκανθῶδες (Cichorium spinosum),
τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae). Συνών. βλ. εἰς λ.
γιαλὸς καὶ τοιβήρη.

γιαλότερα ἐπίρρ. ἐνιαχ. γιαλότιρα Θεσσ. (Τρίκερ.)
Σκίαθ.

'Εκ τῶν οὐσ. γιαλὸς καὶ τῆς συγκριτ. ἐπιρρηματ.
καταλ. -τερα.

Πλησιέστερον πρὸς τὴν ἀκτὴν. ἔνθ' ἀν.: "Ελα γιαλότιρα
Τρίκερ. Ψαρεύει γιαλότιρα Σκίαθ. Συνών. γιαλὸς καὶ τοιβήρη.
'Αντίθ. ἀνοιχτότερα.

γιαλοτόπιν τό, Πόντ. (Κερασ. κ.ά.)

'Εκ τῶν οὐσ. γιαλὸς καὶ τόπιον (Βυζαντ. τύπ.)
Παράλιον μέρος, παραλία.

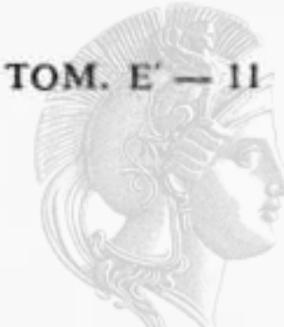
γιαλοτρίφυλλο τό, Κάσ.

'Εκ τῶν οὐσ. γιαλὸς καὶ τριφύλλι.

Εἰδος ἀγριόχορτου, τὸ δόποιον εὐδοκιμεῖ εἰς παραθαλάσ-
σια μέρη: Τὸ γιαλοτρίφυλλο βγαίνει στὶς περιαλ-λιές.

TOM. E' — 11

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΩΡΗΝΑΝ